

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау	32 беттің 1 беті

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫ ҮШІН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Білім беру бағдарламасының атауы: 6B10104– «Мейіргер ісі»

Пән коды: УМК 3204

Пәннің атауы: Үйдегі мейіргерлік күтім

Оқу сағаттары /кредит көлемі: 120 сағат / 4 кредит

Курс және семестр: 3 курс, 5 семестр

Шымкент, 2024 ж.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 2 беті

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар «Үйдегі мейіргерлік күтім» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 18 » 06 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі

Сейдахметова А.А.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 3 беті

1 – сабақ

1. Тақырып: Үй жағдайындағы мейіргерлік күтім – мейіргер тәжірибесіндегі кәсіби дағды. Науқастың қажеттіліктері мен мақсаттары.

2. Мақсаты: Дәрістің мақсаты — үй жағдайындағы мейіргерлік күтімнің маңыздылығын түсіндіру, мейіргердің кәсіби дағдыларын дамыту, науқастың жеке қажеттіліктеріне сәйкес күтімді ұйымдастыру. Сонымен қатар, науқастың денсаулық жағдайын бақылау, оның психологиялық және әлеуметтік қажеттіліктерін ескеру арқылы тиімді күтім көрсету жолдарын үйрету.

3. Тапсырмалар: Презентация реферат дайындау және оны қорғау

4. Орындау/бағалау түрі: Презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 1-2 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Үй жағдайындағы мейіргерлік күтімнің негізгі мақсаты қандай?
  - A) Науқастың денсаулығын толық қалпына келтіру
  - B) Науқастың күнделікті өмірін жеңілдету
  - C) Психологиялық қолдау көрсету
  - D) Мейіргердің жұмыс жүктемесін жеңілдету
2. Мейіргердің үй жағдайындағы күтімде қолданатын кәсіби дағдысы неге негізделеді?
  - A) Тек медициналық білімге
  - B) Тек практикалық дағдыларға
  - C) Мейіргерлік білім мен психологиялық қолдауға
  - D) Қоғамдық жұмыстарға
3. Науқастың қажеттіліктерін анықтауда қандай әдістер қолдануға болады?
  - A) Тек дәрігердің пікіріне сүйену
  - B) Науқастың физиологиялық жағдайын бақылау
  - C) Науқастың психологиялық жағдайын бағалау
  - D) Барлық жауаптар дұрыс
4. Үй жағдайында күтім көрсеткенде, мейіргердің негізгі міндеті не?
  - A) Науқастың барлық медициналық процедураларын орындау
  - B) Науқастың өз-өзіне қызмет көрсетуін қамтамасыз ету
  - C) Науқасқа психологиялық және физикалық қолдау көрсету
  - D) Науқастың диетасын ұйымдастыру
5. Мейіргерлік күтімнің тиімді болуы үшін қандай қасиеттер қажет?
  - A) Медициналық білім мен тәжірибе
  - B) Психологиялық тұрақтылық пен эмпатия
  - C) Қарым-қатынас дағдылары
  - D) Барлық жауаптар дұрыс
6. Үй жағдайындағы күтімде науқастың физикалық қажеттіліктері қандай аспектілерді қамтиды?
  - A) Жеке гигиена және тазалық
  - B) Қозғалыс белсенділігі мен тынығу

- C) Дәрілік препараттарды қабылдау
D) Барлық жауаптар дұрыс
7. Науқастың психологиялық қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін не істеу қажет?
- A) Онымен ашық әңгімелесу
B) Науқастың уайымдарын елемей
C) Тек денсаулық жағдайын бақылау
D) Науқастың көмекке деген қажеттіліктерін түсінбеу
8. Үй жағдайында күтім көрсету кезінде мейіргердің басты міндеті қандай?
- A) Науқастың толық емделуін қамтамасыз ету
B) Науқастың ауруы мен шектеулеріне сай, оны күту және қолдау көрсету
C) Науқасты әлеуметтік қызмет көрсету мекемесіне тапсыру
D) Науқастың жүріс-тұрысын бақылау
9. Науқастың әлеуметтік қажеттіліктері үй жағдайында мейіргерлік күтімде қалай ескеріледі?
- A) Науқаспен қарым-қатынас жасау, оның қоғамға араласуына көмектесу
B) Тек медициналық көмек көрсету
C) Тек жеке гигиенаны қамтамасыз ету
D) Әлеуметтік қолдаудан бас тарту
10. Мейіргердің үй жағдайында күтім көрсету барысында бағалауы қажет басты аспектілер қандай?
- A) Науқастың денсаулығы мен физикалық жағдайы
B) Науқастың психоэмоционалдық және әлеуметтік жағдайы
C) Науқастың күнделікті өмірін ұйымдастыру
D) Барлық жауаптар дұрыс
11. Үй жағдайында күтім көрсеткенде науқастың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін не қажет?
- A) Тек медициналық көмек көрсету
B) Мейіргердің барлық тапсырмаларды орындауы
C) Үй жағдайының қауіпсіздігін тексеру, қажетті құрал-жабдықтарды қолдану
D) Науқастың жеке күтімін ұйымдастыру
12. Мейіргерлік күтімнің қандай түрлері үй жағдайында жүзеге асырылады?
- A) Науқастың денсаулығын бақылау
B) Жеке гигиенаға көмек көрсету
C) Эмоционалдық қолдау көрсету
D) Барлық жауаптар дұрыс
13. Науқастың күтімі барысында мейіргердің қандай әрекеттері оның мақсаттарына жетуіне септігін тигізеді?
- A) Тек медициналық шаралар қолдану
B) Науқастың барлық қажеттіліктерін ескеру және оған қолдау көрсету
C) Науқастың ауруын емдеумен шектелу
D) Әлеуметтік және психологиялық қолдауды елемей
14. Мейіргердің үй жағдайында науқасқа көрсететін көмек түрлері қандай?
- A) Тек медициналық процедуралар
B) Күнделікті өмірде қажет болатын көмек
C) Психологиялық қолдау мен әлеуметтік көмек
D) Барлық жауаптар дұрыс

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 5 беті

15. Үй жағдайында мейіргерлік күтімді ұйымдастыруда мейіргер қандай рөл атқарады?

- A) Науқастың барлық мәселелерін шешу
- B) Науқастың денсаулығын бақылап, онымен үнемі байланыста болу
- C) Тек медициналық көмекті қамтамасыз ету
- D) Науқастың барлық шешімдерін қабылдау

Бақылау сұрақтары:

1. Үй жағдайында мейіргерлік күтімді ұйымдастыруда мейіргердің рөлі қандай?
2. Науқастың қажеттіліктерін қалай бағалауға болады?
3. Мейіргердің үй жағдайында күтім көрсету кезінде назар аударуы керек негізгі аспектілерді атаңыз.
4. Науқастың психологиялық және әлеуметтік қажеттіліктерін қалай қамтамасыз етуге болады?
5. Үй жағдайында мейіргерлік күтімде тиімді коммуникацияның маңызы қандай?

Жағдайлық тапсырма:

Тапсырма:

70 жастағы науқас инсульттан кейін үй жағдайында күтімді қажет етеді. Ол қозғалу мүмкіндігін жоғалтып, өз-өзіне қызмет көрсету қабілетінен айрылған. Оның көңіл-күйі төмен, кейде депрессия белгілері байқалады. Сіздің міндетіңіз — науқасқа күнделікті күтім ұйымдастыру, психологиялық қолдау көрсету және оның әлеуметтік қажеттіліктерін қамтамасыз ету.

2 - сабақ

1. Тақырып: Пациентке үй жағдайында күтім жасаудың негізгі қағидаттары.

2. Мақсаты: Пациентке үй жағдайында күтім жасаудың негізгі қағидаттарын таныстыру. Пациенттерге үй жағдайында медициналық көмек көрсету кезінде ұстануға тиісті ережелер мен принциптерді түсіндіру. Өртүрлі аурулар мен жағдайларға байланысты пациентке үйде күтім көрсету әдістерін меңгерту. Пациентке тиімді күтім көрсету үшін қажетті дағдылар мен білімдерді дамыту.

3. Тапсырмалар: Презентация

4. Орындау/бағалау түрі: Чек-парақ

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 2 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Пациентке үй жағдайында күтім жасаудың басты мақсаты:

- A) Медициналық көмек көрсету
- B) Пациенттің әлеуметтік жағдайын жақсарту
- C) Пациенттің физикалық және психоэмоционалдық жағдайын қолдау
- D) Пациенттің жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру

Дұрыс жауап: C

2. Үй жағдайында медициналық көмек көрсету үшін ең маңызды дағдылар:

- A) Дәрі-дәрмек беру

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 6 беті

B) Гигиена сақтау және асхана дайындау

C) Құрал-жабдықтарды қолдану

D) Пациенттің жағдайын бағалау және оны бақылау

Дұрыс жауап: D

3. Пациенттің денсаулығын бақылау кезінде қандай факторларға назар аудару керек?

A) Ауа райы өзгерісі

B) Пациенттің көңіл-күйі мен жүріс-тұрысы

C) Дәрігердің ұсыныстары

D) Барлық аталғандар

Дұрыс жауап: D

4. Үй жағдайында пациентке алғашқы көмек көрсету кезінде не істемеу керек?

A) Дәрі-дәрмек беру

B) Тыныс алуды тексеру

C) Қан кетуді тоқтату

D) Емдеуді бастау

Дұрыс жауап: D

5. Пациентке үйде күтім көрсету кезінде қандай жағдайлар қалыпты деп есептеледі?

A) Ауырсыну мен ыңғайсыздықты сезіну

B) Жалпы жағдайдың тұрақтылығы

C) Тәбеттің жоғалуы

D) Қан қысымының көтерілуі

Дұрыс жауап: B

6. Үй жағдайында науқастың тағамын дайындау кезінде қандай ережелерді сақтау маңызды?

A) Тағамды пациенттің жеке қалауы бойынша дайындау

B) Тағамның калориясын жоғарылату

C) Қауіпсіздік пен гигиенаны сақтау

D) Тағамды үнемі салқындатпау

Дұрыс жауап: C

7. Пациентке психологиялық қолдау көрсету кезінде қандай әдіс тиімді?

A) Тек дәрі-дәрмек қолдану

B) Пациентпен ашық және жылы қарым-қатынас орнату

C) Пациентке қатал талаптар қою

D) Пациенттің жағдайын елемеу

Дұрыс жауап: B

8. Пациентке үй жағдайында күтім көрсету кезінде ең алдымен қандай қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету керек?

A) Емдеу құралдарын құлыптау

B) Тыныс алу жүйесін бақылау

C) Қоршаған ортада қауіпсіздікті сақтау

D) Пациентті әлеуметтік желілерде бақылау

Дұрыс жауап: C

9. Үй жағдайында пациентке қан қысымын өлшеу кезінде қандай құрал қолданылуы тиіс?

A) Сифон

B) Қан қысымын өлшеу аппараты (тонометр)

C) Термометр

D) Динамикалық жүрек тыңдау құрылғысы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 7 беті

Дұрыс жауап: В

10. Пациентке күтім көрсету барысында қандай қателіктер болмауы керек?

- A) Пациенттің жеке гигиенасын сақтамау
- B) Дәрі-дәрмек схемасын дұрыс орындамау
- C) Тек бір дәрігердің кеңесіне сүйену
- D) Бәрі дұрыс

Дұрыс жауап: А

11. Пациентке үй жағдайында күтім жасаудың міндетті құрамдас бөлігі:

- A) Ауру тарихын жазу
- B) Пациенттің дәрі-дәрмек жоспарын сақтау
- C) Үнемі физикалық жаттығулар өткізу
- D) Әлеуметтік желілерде пациентті бақылау

Дұрыс жауап: В

12. Пациентке үй жағдайында күтім жасау барысында қандай жағдайларда маманның шақырылуы қажет?

- A) Пациенттің жағдайы өзгерсе
- B) Пациентке ешқандай белгілер байқалмаса
- C) Пациент өзіне күтім жасай алатын болса
- D) Пациенттің жағдайы тұрақты болса

Дұрыс жауап: А

13. Пациенттің жағдайын бақылау кезінде қандай белгілерге назар аудару керек?

- A) Тәбет пен ұйқының өзгеруі
- B) Сезімталдықтың төмендеуі
- C) Күшті әлсіздік және шаршау
- D) Барлық аталғандар

Дұрыс жауап: D

14. Пациентке күтім көрсету кезінде аурудың ауырлығы бойынша қандай шаралар қолданылуы тиіс?

- A) Пациенттің тыныс алуын бақылау
- B) Барлық қажетті анализдерді қабылдау
- C) Күтім деңгейін аурудың түріне қарай бейімдеу
- D) Операциялық процедуралар орындау

Дұрыс жауап: C

15. Пациентке үй жағдайында күтім көрсету кезінде қандай жағдайлар қалыпты саналады?

- A) Ауырсынудың болуы
- B) Пациенттің толыққанды ұйқысы
- C) Пациенттің өзін ыңғайсыз сезінуі
- D) Тәбеттің болмауы

Дұрыс жауап: В

Бақылау сұрақтары:

1. Үй жағдайында күтім жасаудың негізгі қағидаттары қандай?
2. Пациентке үйде күтім жасау кезінде басты назар қай мәселеге аударылады?
3. Пациенттің психологиялық жағдайын қалай қолдау керек?
4. Үй жағдайында күтім жасау үшін қандай медициналық құралдар қажет?
5. Үйде науқастың денсаулығын бақылау қалай жүргізіледі?
6. Пациенттің жеке гигиенасын сақтаудың маңызы неде?

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 8 беті

7. Пациентке үйде күтім көрсету кезінде ең жиі кездесетін қателіктер қандай?

Жағдайлық тапсырма:

Мәселе:

Махаббат есімді 72 жастағы әйел үйде жүрек ауруы бойынша ем алып жатыр. Ол соңғы үш күнде әлсіздік пен жүрек айнуын сезініп жүр. Оның қан қысымы 150/90 мм рт.ст., температурасы 37,3°C, пульсі минутына 85. Махаббат үйде толыққанды көмекке мұқтаж.

Тапсырма:

1. Пациенттің жағдайын бағалаңыз және үйде күтім көрсету үшін қандай шаралар қабылдауыңыз керек?
2. Пациенттің жағдайының нашарлауы мүмкін бе? Егер солай болса, қандай шаралар қажет?
3. Қан қысымын бақылау кезінде қандай ережелерді сақтау қажет?
4. Пациенттің психоэмоционалдық жағдайын қалай жақсартуға болады?

3 – сабақ

1. Тақырып: Науқасты жалпы тексеру қағидаттары: есін, қалпын, терісі мен тері асты май талшығын, сүйек-буын жүйесін бағалау.

2. Мақсаты: Науқасты жалпы тексерудің негізгі қағидаттарын түсіну және оның ішінде:

1. Науқастың есі мен психоэмоционалдық жағдайын бағалау.
2. Қалпы мен жалпы жағдайын тексеру.
3. Терісінің және тері асты май талшығының жағдайын бағалау.
4. Сүйек-буын жүйесінің күйін тексеру.

3. Тапсырмалар: Презентация реферат дайындау және оны қорғау

4. Орындау/бағалау түрі: Презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз

6. Тапсыру мерзімі: 3 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Науқастың есін бағалау кезінде келесі белгілерді бақылау қажет:

- A) Ақыл-ойының салқындауы, алаңдаушылық, сандырақ
- B) Жадтың әлсіреуі, есте сақтау қабілетінің жоғалуы
- C) Барлық жауаптар дұрыс
- D) Сана деңгейінің жоғары болуы

2. Егер науқастың терісінде сарғаю байқалса, бұл қандай аурудың белгісі болуы мүмкін?

- A) Жүрек ауруы
- B) Бауыр ауруы
- C) Қан қысымы жоғары болуы
- D) Бүйрек ауруы

3. Науқастың жалпы қалпын бағалау кезінде ең басты назар аударылатын фактор:

- A) Терісінің түсі
- B) Қалпы мен қозғалыс функциясы
- C) Денесінің температурасы
- D) Терінің ылғалдылығы

4. Науқастың тері асты май талшығының қалыңдығы қайсы жағдайларда артады?

- A) Аурудың өткір кезеңі
- B) Созылмалы созылмалы аурулар
- C) Артық салмақ немесе семіздік
- D) Барлық жауаптар дұрыс

5. Науқастың сүйек-буын жүйесін тексеру кезінде не нәрсеге басты назар аударылады?

- A) Буындардың қаттылығы мен қозғалу ауқымына
- B) Бұлшықет күшіне
- C) Сүйектердің сынған жерлеріне
- D) Буынның қимылсыздығына

6. Есін жоғалту немесе абдырау жағдайында қандай зерттеу әдісін қолдануға болады?

- A) Электрокардиограмма (ЭКГ)
- B) Компьютерлік томография (КТ)
- C) Бүйрек тесттері
- D) Рентгенологиялық зерттеу

7. Тері астындағы май талшығының қалыңдығы қандай жағдайларда аса төмендейді?

- A) Гипертермия
- B) Кахексия
- C) Гипертензия
- D) Жоғары физикалық белсенділік

8. Науқастың терісінде қызару пайда болған жағдайда қандай жағдайды ескерген жөн?

- A) Теріде инфекция болуы мүмкін
- B) Бұл жүрек ауруының белгісі
- C) Теріде аллергиялық реакция болуы мүмкін
- D) Барлық жауаптар дұрыс

9. Тері мен тері асты май талшығының жай-күйін бағалау кезінде қандай әдіс ең маңызды болып табылады?

- A) Жалаңаш көзбен қарау және теріні сипау
- B) Биохимиялық қан анализі
- C) Ультрадыбыстық зерттеу
- D) Микроскопиялық зерттеу

10. Науқастың сүйек-буын жүйесінің жағдайын тексеру кезінде қандай белгілерге назар аударуға болады?

- A) Бұлшықеттердің әлсіздігі
- B) Буындардың қатаюы
- C) Артриттің немесе остеоартроздың белгілері
- D) Барлық жауаптар дұрыс

11. Науқастың дене температурасының жоғарылауы қандай аурудың белгісі болуы мүмкін?

- A) Инфекция
- B) Ішкі жарақат
- C) Аллергия
- D) Қант диабеті

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 10 беті

12. Науқастың дене қалпы мен қозғалыс функциясы қандай жағдайда өзгеруі мүмкін?
- Неврологиялық бұзылыстар
  - Жоғары қан қысымы
  - Артық салмақ
  - Барлық жауаптар дұрыс
13. Тері асты май талшығының қабаты қандай жағдайларда ауытқиды?
- Қант диабетінде
  - Семіздікте
  - Кахексияда
  - Барлық жауаптар дұрыс
14. Науқастың терісінің жай-күйі қандай жағдайларда ерекше бақылауды қажет етеді?
- Теріде жарақаттың болмауы
  - Тері түсінің өзгеруі
  - Жақсы ылғалдылықтың сақталуы
  - Тері қабатының біркелкілігі
15. Науқастың денсаулығын бағалау кезінде қандай зерттеу әдісін қолдануға болады?
- Физикалық тексеру
  - Лабораториялық зерттеулер
  - Клинико-диагностикалық зерттеулер
  - Барлық жауаптар дұрыс

Бақылау сұрақтары:

- Науқастың есі мен психоэмоционалды жағдайын қалай бағалайсыз?
- Науқастың жалпы қалпы мен қозғалыс қабілетінің өзгерісін анықтау үшін қандай тексерулер жүргізілуі қажет?
- Науқастың терісінің жағдайы не себепті маңызды, және оны қалай бағалауға болады?
- Сүйек-буын жүйесінің күйін қалай бағалауға болады?

Жағдайлық тапсырма:

Науқас 65 жастағы әйел адам, соңғы 2 апта ішінде терісінде сарғаю байқалған. Сонымен қатар, дене температурасы 38°C, ісіну және әлсіздік сезімдері бар. Науқас аздап шатасып, есту қабілетінде бұзылыстарды байқайды. Сіздің бақылау бойынша қандай тесттер мен зерттеулер жүргізу қажет?

4 – сабақ

- Тақырып:** Сүт безінің қатерлі ісігі кезіндегі мейіргерлік күтім
- Мақсаты:** Сүт безінің қатерлі ісігін диагностикалау, емдеу және алдын алу бойынша мейіргерлік күтімнің маңыздылығын түсіндіру. Пациенттерге психоэмоционалдық көмек көрсету әдістері мен дұрыс күтім тәсілдерін көрсету. Қатерлі ісікпен күресетін науқастарға мейіргерлік көмек көрсету барысында қажетті білім мен дағдыларды қалыптастыру.
- Тапсырмалар:** Презентация реферат дайындау және оны қорғау
- Орындау/бағалау түрі:** Презентация
- БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
- Тапсыру мерзімі:** 4 апта

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 11 беті

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Сүт безінің қатерлі ісігінің алғашқы белгілері қандай?
  - a) Қан аралас бөлініс
  - b) Сүт безінің көлемінің ұлғаюы
  - c) Бет терісінің түсі өзгеруі
  - d) Сүт безінің түйіндері
2. Қатерлі ісікті анықтау үшін қандай зерттеу әдістері қолданылады?
  - a) Биопсия
  - b) ЭКГ
  - c) МРТ
  - d) Қан анализі
3. Қатерлі ісіктің дамуында ең басты рөл атқаратын фактор қандай?
  - a) Генетикалық бейімділік
  - b) Қоршаған орта
  - c) Алкогольді ішімдіктер
  - d) Дұрыс тамақтанбау
4. Маммография қандай мақсатпен қолданылады?
  - a) Сүт безінің ісігін ерте анықтау
  - b) Қан қысымын бақылау
  - c) Ішкі ағзалардың жағдайын тексеру
  - d) Лейкозды анықтау
5. Сүт безі қатерлі ісігінен кейінгі хирургиялық операциядан кейінгі бірінші күтім қалай жүзеге асырылады?
  - a) Ауырсынуды басатын препараттарды қолдану
  - b) Қан қысымын бақылау
  - c) Науқасқа психоэмоционалдық қолдау көрсету
  - d) Өзіне-өзі күтім жасау
6. Сүт безінің қатерлі ісігі кезінде емдеу шараларының бірі не?
  - a) Химиотерапия
  - b) Вакцинация
  - c) Ауруханаға жатқызу
  - d) Күшті антибиотиктер қолдану
7. Сүт безінің қатерлі ісігі бар пациенттерге психологиялық көмек көрсетуде маңызды әрекет?
  - a) Қорқынышты азайтуға көмектесу
  - b) Күнделікті режимін бұзу
  - c) Дәрігермен келіспеу
  - d) Әлеуметтік қолдау көрсетпеу
8. Сүт безінің қатерлі ісігінің алдын алу шараларының бірі қандай?
  - a) Үнемі дене жаттығуларын жасау
  - b) Тек қана сүт өнімдерін қолдану
  - c) Қатаң диета сақтау
  - d) Ауыр жұмысқа қосылу
9. Химиотерапия кезіндегі мейіргерлік күтімнің басты мақсаты?
  - a) Науқастың тамақтануын бақылау
  - b) Ауырсынуды жеңілдету

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау	32 беттің 12 беті

- c) Сығу мен ісікті бақылау
 d) Науқасқа жайлылық туғызу
10. Сүт безінің қатерлі ісігіне шалдыққан науқастың хирургиялық операциядан кейінгі күтімі кезінде қандай көрсеткіштерді бақылау маңызды?
 a) Дене қызуы
 b) Артериялық қысым
 c) Тыныс алу жиілігі
 d) Бәрі дұрыс
11. Сүт безінің қатерлі ісігін емдеуде қандай тәсілдер жиі қолданылады?
 a) Операция, химиотерапия, радиотерапия
 b) Лазерлік терапия, емдік массаж
 c) Физиотерапия, жаттығу терапиясы
 d) Тек дәрумендермен емдеу
12. Сүт безінің қатерлі ісігінің белгілері мен емдеуге байланысты мейіргер қандай психоэмоционалдық тәсілдерді қолданады?
 a) Тыныштандыратын және сенімді жауаптар беру
 b) Жеке бастың жағдайын ашық айту
 c) Науқаспен ашық келіспеу
 d) Емдеуге қатысты ақпаратты жасыру
13. Мейіргердің сүт безінің қатерлі ісігі бар пациентке күтім көрсету кезінде қандай әдістер мен дағдыларды қолдану маңызды?
 a) Механикалық күтім жасау
 b) Жеке күтім және күтім барысында қолдау көрсету
 c) Жалпы іс-әрекетке тек бақылау жүргізу
 d) Науқастың дербес шешім қабылдауына көмек көрсету
14. Сүт безінің қатерлі ісігі бар науқастарға арналған диетаның негізгі мақсаты қандай?
 a) Қан құрамы мен иммундық жүйені қолдау
 b) Қосымша салмақ алу
 c) Дене салмағын азайту
 d) Тек асқазан-ішек жолдарын қорғау
15. Қатерлі ісігі бар науқастар үшін мейіргердің ең маңызды міндеті қандай?
 a) Дәрігердің барлық тағайындауларын орындау
 b) Науқастың психологиялық жағдайын бақылау
 c) Жаңа емдеу әдістерін үйрену
 d) Науқастың дербес шешім қабылдауын күту

Бақылау сұрақтары:

1. Сүт безінің қатерлі ісігі туралы жалпы түсінік беріңіз.
2. Сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу үшін қандай кеңестер беріледі?
3. Химиотерапияның пациентке әсері қандай және мейіргер қандай күтім шараларын қабылдайды?
4. Сүт безінің қатерлі ісігі бар науқасқа психологиялық қолдау көрсету әдістері.
5. Операциядан кейінгі күтімде қандай маңызды аспектілер бар?

Жағдайлық тапсырма:

35 жастағы әйел науқас сүт безінің қатерлі ісігі диагнозымен отаға дайындалуда. Операция алдындағы мейіргерлік күтім мен дайындықты ұйымдастырыңыз. Сонымен қатар,

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 13 беті

науқастың психологиялық жағдайына көңіл бөліп, қандай қолдау көрсету керек екенін сипаттаңыз.

Тапсырма:

1. Науқасқа операция алдында қандай денсаулық көрсеткіштерін бақылау керек?
2. Психоэмоционалдық көмек көрсету тәсілдерін атаңыз.
3. Операцияға дайындық кезіндегі мейіргерлік іс-әрекеттерді сипаттаңыз.

5 – сабақ

1. **Тақырып:** Жатыр мойнының қатерлі ісігі кезіндегі мейіргерлік күтім
2. **Мақсаты:** 1. Жатыр мойнының қатерлі ісігі туралы жалпы түсінік беру.
2. Жатыр мойнының қатерлі ісігінің даму себептері, клиникалық белгілері мен диагностикасын түсіндіру.
3. Мейіргерлік күтімнің мақсаты мен міндеттерін анықтау.
4. Жатыр мойнының қатерлі ісігі бар науқастарға күтім көрсету барысында қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау.
5. Мейіргерлік күтімде кездесетін қиындықтарды шешу жолдарын көрсету
3. **Тапсырмалар:** Презентация реферат дайындау және оны қорғау
4. **Орындау/бағалау түрі:** Презентация
5. **БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 5 апта
7. **Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.
8. **Бақылау** (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Жатыр мойнының қатерлі ісігі қандай себептерден пайда болуы мүмкін?
  - a) Вирустар (HPV)
  - b) Алкоголь тұтыну
  - c) Қоршаған орта
  - d) Барлығы
2. Жатыр мойнының қатерлі ісігінің басты клиникалық белгісі қандай?
  - a) Қан кету
  - b) Іштің қатты ауыруы
  - c) Безгек
  - d) Жүрек айну
3. HPV вирусының қандай түрлері жатыр мойнының қатерлі ісігіне себеп болады?
  - a) HPV-16 және HPV-18
  - b) HPV-11 және HPV-13
  - c) HPV-2 және HPV-5
  - d) HPV-6 және HPV-9
4. Жатыр мойнының қатерлі ісігі диагнозын қою үшін ең тиімді зерттеу әдісі қандай?
  - a) Пап-тест
  - b) Ультрадыбыстық зерттеу
  - c) Рентгенография
  - d) Лабораториялық қан анализі
5. Жатыр мойнының қатерлі ісігінде операцияның қандай түрі қолданылуы мүмкін?
  - a) Гистерэктомия
  - b) Лапароскопия
  - c) Химиотерапия

d) Иммунотерапия

6. Жатыр мойнының қатерлі ісігі бар науқасқа мейіргердің негізгі міндеті қандай?

- a) Дәрі-дәрмекпен емдеуді бақылау
- b) Пациентті психологиялық тұрғыдан қолдау
- c) Операцияны жоспарлау
- d) Науқасқа тек дәрілік ем тағайындау

7. Жатыр мойнының қатерлі ісігін емдеудің ең тиімді тәсілі?

- a) Хирургиялық араласу
- b) Химиотерапия
- c) Радиотерапия
- d) Барлығы

8. Пап-тест арқылы қандай мәліметтер алынады?

- a) Жатыр мойнының клеткалық өзгерістері
- b) Қанның биохимиялық құрамын анықтау
- c) Ішкі ағзалардың рентгені
- d) Дене қызуын өлшеу

9. Жатыр мойнының қатерлі ісігінен кейінгі операциядан кейінгі мейіргерлік күтімде ең маңызды іс-шара қандай?

- a) Қан қысымын бақылау
- b) Психологиялық қолдау көрсету
- c) Ауырсынуды жеңілдету
- d) Тамақтану жоспарын жасау

10. Қатерлі ісіктің радиациялық терапиясы кезінде пациенттің қандай күйі өзгеруі мүмкін?

- a) Терінің тітіркенуі
- b) Жүрек аритмиясы
- c) Артық салмақ қосу
- d) Қан қысымының төмендеуі

11. Жатыр мойнының қатерлі ісігінің алдын алу үшін қандай вакциналар ұсынылады?

- a) HPV вакцинасы
- b) Вакцинация жасалмайды
- c) Гепатит В вакцинасы
- d) Туберкулезге қарсы вакцина

12. Мейіргерлік күтімнің психологиялық аспектісі қандай?

- a) Науқастың үрейін түсіру
- b) Операция алдындағы дәрілерді беру
- c) Ауру тарихын жинау
- d) Қан алу

13. Жатыр мойнының қатерлі ісігінде қалайша патологиялық қан кетулерді бақылауға болады?

- a) Гинекологиялық бөлмеде бақылау жасау
- b) Науқастың төсек режимін қамтамасыз ету
- c) Қан кетудің себебін анықтау
- d) Операция жасау

14. Жатыр мойнының қатерлі ісігі бар науқасқа қандай физикалық белсенділік ұсынылмайды?

- a) Артық күш түсіру
- b) Жаяу жүру

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 15 беті

c) Жеңіл гимнастика

d) Дене шынықтыру жаттығулары

15. Жатыр мойнының қатерлі ісігі бар науқасқа арналған мейіргерлік күтімде қандай басты бағыттар ескерілуі тиіс?

a) Емдеу шаралары мен дәрі-дәрмектер

b) Науқастың эмоциялық және физикалық жағдайы

c) Науқастың күнделікті әрекеттерін бақылау

d) Барлық жоғарыда аталғандар

Бақылау сұрақтары:

1. Жатыр мойнының қатерлі ісігі қандай факторлардан туындауы мүмкін?

2. Жатыр мойнының қатерлі ісігін емдеуде қолданылатын негізгі терапиялық әдістерді атаңыз.

3. Жатыр мойнының қатерлі ісігі кезінде мейіргердің негізгі міндеттері қандай?

4. Психологиялық қолдау көрсету дегеніміз не, және бұл мейіргерлік күтімде не үшін маңызды?

5. Жатыр мойнының қатерлі ісігіне тән белгілер мен симптомдар қандай?

Жағдайлық тапсырма:

Жас 45 жастағы әйел науқас, жатыр мойнының қатерлі ісігі диагнозымен госпитализацияланды. Ол алғаш рет қан кету, іштің төменгі бөлігіндегі ауырсыну мен шаршау сезімімен дәрігерге жүгінген. Науқасқа операция ұсынылып, радиотерапия және химиотерапия тағайындалды.

Сұрақтар:

1. Науқастың жағдайын бағалағанда қандай маңызды мәліметтерді жинау қажет?

2. Операция алдындағы мейіргерлік күтімде қандай шараларды орындау керек?

3. Химиотерапия немесе радиотерапиядан кейінгі күтімде қандай мәселелерді ескеру қажет?

4. Науқасқа психологтың көмегі қандай жағдайда қажет болуы мүмкін?

5. Науқастың күтіміне қатысты ұсыныс жасаңыз.

6 – сабақ

1. Тақырып: Қантты диабет кезіндегі мейіргерлік күтімі.

2. Мақсаты: Қантты диабеттің түрлері мен дамуын түсіну. Қантты диабетпен ауыратын науқастарға мейіргерлік күтімді ұйымдастырудың ерекшеліктерін білу. ҚД-ны бақылау және оның асқынуларын болдырмау жолдарын қарастыру. Мейіргердің ауруды алдын алу, диагноз қою, емдеу және күтім көрсету үдерісіндегі рөлін анықтау.

3. Тапсырмалар: Презентация реферат дайындау және оны қорғау

4. Орындау/бағалау түрі: Презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 6 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Қантты диабеттің негізгі типтерін атаңыз:

a) Тип 1, Тип 2

b) Тип 1, Тип 3

c) Тип 2, тип 3

d) Жоқ

2. Қантты диабеттің қандай түрінде инсулин тапшылығы болады?
- Тип 1
  - Тип 2
  - Тип 3
  - Барлық түрлерде
3. Қантты диабет диагнозын қою үшін қан құрамындағы глюкоза деңгейі қандай болуы керек?
- 6.1 ммоль/л
  - 7.0 ммоль/л және жоғары
  - 3.8 ммоль/л
  - 5.5 ммоль/л
4. Қантты диабетпен ауыратын науқастар үшін қандай диета маңызды?
- Жоғары калориялы
  - Төмен көмірсулар мен майлар
  - Тұрақты, теңдестірілген диета
  - Шектелген сұйықтық тұтыну
5. Қантты диабетпен ауыратын науқастарға қандай физикалық жаттығулар ұсынылады?
- Жоғары интенсивті жаттығулар
  - Жеңіл және тұрақты жаттығулар
  - Орынсыз жаттығулар
  - Тек жаттығулар қажет емес
6. Қантты диабетпен ауыратын науқастарда қандай асқынулар жиі кездеседі?
- Жүрек аурулары
  - Инсульт
  - Бүйрек жеткіліксіздігі
  - Барлығы
7. Қантты диабет кезіндегі гипогликемияның белгілерін атаңыз:
- Терлеу, жүрек соғысының жылдамдығының артуы
  - Көздің көруі нашарлайды
  - Қан қысымы төмендейді
  - Жоғары температура
8. Мейіргер қантты диабетпен ауыратын науқасқа қандай кеңес беруі тиіс?
- Қантты шектеу керек
  - Күнделікті салмақты бақылау қажет
  - Диетаны тексеріп, қажет болған жағдайда түзетулер енгізу
  - Барлық жоғарыда аталғандар
9. Қантты диабетпен ауыратын науқастарда жиі болатын терінің жағдайы қандай?
- Терінің құрғақтығы
  - Қызару және жарақат
  - Тері инфекциялары
  - Барлығы
10. Қантты диабетпен ауыратын науқастың инсулин дозасын өзгертуге кім шешім қабылдайды?
- Мейіргер
  - Эндокринолог
  - Хирург
  - Диетолог

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 17 беті

11. Қантты диабетпен ауыратын науқас үшін қандай тамақтану режимі тиімді?
- Бір рет тамақтану
  - Үш рет тамақтану
  - Күнделікті 5-6 жеңіл тамақтану
  - Тек кешкі ас
12. Қантты диабет кезінде қандағы қант деңгейін бақылау үшін қандай тестілер қажет?
- Глюкоза деңгейін өлшеу
  - A1C (гликирленген гемоглобин) тесті
  - Уринарий қант тесті
  - Барлығы
13. Қантты диабет кезінде мейіргердің міндеті қандай?
- Қан қысымын бақылау
  - Науқастың психоәлеуметтік қолдау көрсету
  - Жараларды емдеу
  - Барлығы
14. Қантты диабетпен ауыратын науқасқа инсулин енгізгеннен кейін не істеу қажет?
- Науқасты тұрақты түрде бақылау
  - Демалу қажет
  - Жоғары температурада сақтауға
  - Жаттығуларды бастау
15. Қантты диабет кезіндегі ең маңызды терапиялық мақсат қандай?
- Қан қант деңгейін тұрақты деңгейде сақтау
  - Инсулин қолдануды тоқтату
  - Денсаулықты толық қалпына келтіру
  - Дәрілерді үнемі қолдану

Бақылау сұрақтары:

- Қантты диабетпен ауыратын науқастарда қандай негізгі қауіптер мен асқынулар болуы мүмкін?
- Қантты диабет кезінде мейіргердің негізгі міндеттері мен рөлі қандай?
- Қантты диабетпен ауыратын науқасқа мейіргерлік күтімнің негізгі компоненттері қандай?
- Қантты диабет кезінде гипогликемиямен күресу үшін қандай шаралар қолдану керек?
- Қантты диабет кезіндегі пациентке қандай психологиялық көмек көрсету қажет?

Жағдайлық тапсырма:

Тапсырма:

Қантты диабетпен ауыратын 50 жастағы науқас терапиялық бөлімшеге түсті. Науқас тип 2 қантты диабетпен ауырады және соңғы бірнеше күн ішінде гипергликемия белгілерін сезініп жүр. Қандағы глюкоза деңгейі 15 ммоль/л. Оның салмағы жоғары, гипертониямен ауырады. Мейіргер ретінде осы науқасқа қалай күтім көрсетуге болады?

7 – сабақ

1. Тақырып: ЖИТС кезіндегі мейіргерлік күтім

2. Мақсаты: • ЖИТС (Жұқпалы иммун тапшылығы синдромы) ауруының жалпы ерекшеліктерін, симптомдарын және дамуын түсіну.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 18 беті

- ЖИТС ауруы бар науқастарға көрсетілетін мейіргерлік күтімнің негізгі принциптерін анықтау.
- ЖИТС диагностикасы, алдын алу және емдеу стратегияларын талқылау.
- Мейіргерлердің ЖИТС бар науқастарға қатысты этикалық және психологиялық аспектілерін қарастыру.

3. Тапсырмалар: Презентация реферат дайындау және оны қорғау

4. Орындау/бағалау түрі: Презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 7 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. ЖИТС дегеніміз не?
  - A) Жүрек ауруы
  - B) Ағзадағы иммундық жүйенің жетіспеушілігі
  - C) Бактериялық инфекция
  - D) Вирустық инфекцияның алдын алу
2. ЖИТС қоздырғышы қандай вирус болып табылады?
  - A) Гепатит вирусы
  - B) Грипп вирусы
  - C) ВИЧ (Вирус иммундық тапшылығының вирусы)
  - D) Герпес вирусы
3. ВИЧ жұқтырған науқастардың иммундық жүйесі қандай органдарға әсер етеді?
  - A) Жүрек және өкпе
  - B) Бүйрек және асқазан
  - C) Тек қан жүйесі
  - D) Тек лимфалық жүйе
4. ЖИТС диагнозы қойылған кезде науқасқа қандай күтім көрсетілуі керек?
  - A) Емдеу іс-шаралары мен профилактикалық шаралар
  - B) Тек жанама емдеу
  - C) Жоғары температураны басу
  - D) Әр түрлі антибиотиктермен емдеу
5. ЖИТС бар науқастардың психологиялық қолдауының маңызы қандай?
  - A) Барлық уақытта күдік пен қорқыныш сезімдерін тудыру
  - B) Эмоциялық стресс пен депрессияның алдын алу
  - C) Тек физикалық симптомдарды емдеу
  - D) Ағзадағы инфекцияларды жою
6. ВИЧ инфекциясының ең көп таралған жұғу жолы қандай?
  - A) Су арқылы
  - B) Қан арқылы
  - C) Ауа арқылы
  - D) Жануарлардан
7. ЖИТС кезеңі қалай сипатталады?
  - A) Иммундық жүйенің толық қалыпты жұмысы
  - B) Иммундық жүйенің әлсіреуі және ауыр инфекциялар
  - C) Тек физикалық белгілердің пайда болуы
  - D) Тек бактериялық инфекциялар

8. ЖИТС алдын алу үшін мейіргердің қандай рөлі бар?
- Тек емдеу шараларын жүргізу
  - Науқастарды қажетті ақпаратпен қамтамасыз ету және профилактикалық шараларды түсіндіру
  - Емдеу үшін тек дәрі-дәрмектер қолдану
  - Тек психологиялық қолдау көрсету
9. ЖИТС бар науқасқа күтім жасаудағы негізгі этикалық мәселелер қандай?
- Науқастың жеке өмірін құрметтеу
  - Тек физикалық жағдайларды ескеру
  - Дәрі-дәрмектерді кез келген жағдайда қолдану
  - Науқастың жағдайын тек дәрігерге хабарлау
10. ЖИТС-тің қандай сатысы өте қауіпті және өлімге әкелуі мүмкін?
- Инкубациялық кезең
  - Симптомсыз кезең
  - ЖИТС кезеңі
  - Алғашқы инфекция
11. ЖИТС кезінде науқастың иммундық жүйесіне көмектесу үшін не ұсынылады?
- Қатты физикалық жаттығулар
  - Вирусқа қарсы терапия
  - Психологиялық стресс
  - Физикалық жағдайды болдырмау
12. ЖИТС бойынша мейіргерлік күтімнің негізгі мақсаттары қандай?
- Науқастың жағдайын тұрақтандыру және оның өмір сапасын жақсарту
  - Науқастың қанының құрамын тексеру
  - Тек антибиотиктермен емдеу
  - Сұрақтардың жауабын толықтыру
13. ЖИТС-тің инкубациялық кезеңі қанша уақытқа созылуы мүмкін?
- 1-2 апта
  - 3-6 ай
  - 6-10 жыл
  - 1-2 жыл
14. ЖИТС бар науқасқа мейіргер қандай психологиялық қолдау көрсетуі керек?
- Стресске жол бермеу, жан-жақты қолдау көрсету
  - Науқасты қорқытып, үнемі дәрігердің шешімін күту
  - Науқастың барлық сұрақтарына жауап бермеу
  - Өзіңізді қиын жағдайда сезінбеу
15. ЖИТС бар науқасқа күтім көрсету кезінде қандай нәрселерді қатаң сақтау керек?
- Жеке қорғаныс құралдарын пайдалану
  - Тек басқа мейіргерлермен жұмыс істеу
  - Науқасқа көп дәрі беру
  - Науқастың жеке өмірін елемеу
- Бақылау сұрақтары:
- ЖИТС кезінде науқасқа қандай профилактикалық шаралар ұсынылады?
  - ВИЧ инфекциясының симптомдары қандай болады?
  - Мейіргерлер ЖИТС бар науқастарға қандай психологиялық қолдау көрсетуі керек?

4. ЖИТС ауруының диагностикалық кезеңінде қандай зерттеулер жүргізіледі?
5. ЖИТС алдын алу үшін мейіргер қандай білім беру жұмыстарын жүргізуі тиіс?
6. ВИЧ инфекциясы мен ЖИТС арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз.
7. ЖИТС бар науқасқа күтім көрсеткенде этикалық қағидаларды қалай сақтау керек?

Жағдайлық тапсырма:

30 жастағы ер адам медициналық мекемеге алғаш рет жүгінді. Ол өзінде күйзеліс сезімдерін, дене қызуын және ісіктердің пайда болуын байқап отыр. Ол ВИЧ жұқтырған болуы мүмкін деген күдікпен келді. Лабораториялық зерттеулер нәтижесінде оның ВИЧ инфекциясына шалдығуы анықталды. Ол ұзақ уақыт бойы өз жағдайын жасырып келіпті.

Тапсырма:

Науқасқа қандай алғашқы мейіргерлік күтім көрсету керек? Психологиялық және физикалық қолдау шаралары қандай болуы мүмкін? Науқасқа түсініктеме беру барысында қандай ережелерді ұстану керек?

8 – сабақ

- 1. Тақырып:** Тері және венерологиялық аурулар кезіндегі мейіргерлік күтім
- 2. Мақсаты:** Тері және венерологиялық аурулар кезінде мейіргерлік күтімнің маңыздылығын, оның кезеңдерін және әдістерін түсіну. Мейіргерлік күтімнің ерекшеліктерін, пациенттермен жұмыс істеу әдістерін және осы аурулардың алдын алу мен емдеуге арналған шараларды қарастыру.
- 3. Тапсырмалар:** Презентация реферат дайындау және оны қорғау
- 4. Орындау/бағалау түрі:** Презентация
- 5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
- 6. Тапсыру мерзімі:** 8 апта
- 7. Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.
- 8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).**
  1. Тері ауруларының қандай топтары бар?
    - A) Вирусқа қарсы, бактериалды, саңырауқұлақтық
    - B) Жедел және созылмалы
    - C) Қан айналымы аурулары
    - D) Қабыну және инфекция
  2. Венерологиялық аурулардың негізгі себебі қандай?
    - A) Қоршаған орта факторлары
    - B) Вирустар мен бактериялар
    - C) Стресстік жағдайлар
    - D) Генетикалық себептер
  3. Мейіргердің тері аурулары бар пациентке көрсететін алғашқы көмегі қандай?
    - A) Ауруды анықтау
    - B) Пациентке дәрі жазу
    - C) Бактериялық жұқпаларды анықтау
    - D) Инфекцияның таралуын болдырмау
  4. Жыныстық жолмен таралатын инфекциялардың негізгі симптомдары қандай?
    - A) Қызару мен ісіну
    - B) Бөртпелер мен жаралар

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 21 беті

- C) Қан кету
 D) Бас ауруы мен құсу
5. Тері аурулары кезінде мейіргерлік күтімнің негізгі бағыттары қандай?
 A) Тазалықты сақтау
 B) Медикаменттерді дұрыс қолдану
 C) Пациенттің физикалық және психологиялық жағдайын бақылау
 D) Барлық аталғандар
6. Гонорея ауруының белгілері қандай?
 A) Қышу мен жаралар
 B) Зәр шығару кезінде ауырсыну
 C) Тері бөртпелері
 D) Дене қызуының жоғарлауы
7. Венерологиялық аурулар кезінде мейіргердің профилактикалық міндеті не болып табылады?
 A) Пациентке дәрі-дәрмектер жазу
 B) Аурудың жұғу жолдарын түсіндіру
 C) Диагностика қою
 D) Терапияны тағайындау
8. Тері ауруларының емдеу кезінде мейіргер қандай құралдарды қолданады?
 A) Дезинфекциялық заттар
 B) Операциялық құралдар
 C) Химиотерапиялық дәрілер
 D) Жараға арналған таңғыштар
9. Жыныстық жолмен таралатын инфекциялардың алдын алудың ең тиімді әдісі қандай?
 A) Вакцинация
 B) Антибиотиктерді қабылдау
 C) Қауіпсіз жыныстық қатынас
 D) Жеке гигиена
10. Тері ауруларын диагностикалау үшін мейіргер қандай әрекеттерді орындауы керек?
 A) Пациенттің тарихын жинау
 B) Бастапқы клиникалық тексеру жүргізу
 C) Жараны стерильді түрде таңу
 D) Барлық аталғандар
11. Сифилис ауруының алғашқы белгісі қандай?
 A) Еріндерде жаралар
 B) Дене температурасының көтерілуі
 C) Жыныс мүшесінде қатты аурусыз жара пайда болуы
 D) Қан кету
12. Тері аурулары бар пациенттің күтімі кезінде қандай әрекеттерді орындау қажет?
 A) Таза киімдер мен таза таңғыштарды қолдану
 B) Пациентті медициналық тексеруден өткізу
 C) Қолданылған заттарды залалсыздандыру
 D) Барлық аталғандар
13. Тері инфекцияларының алдын алудың негізгі жолы қандай?
 A) Жақсы тамақтану
 B) Жеке гигиенаны сақтау
 C) Қосымша қорғаныс киімдерін қолдану

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы		044-57/ ( )
Әдістемелік нұсқау		32 беттің 22 беті

D) Тұрақты медициналық тексерулер

14. Венерологиялық аурулар кезінде мейіргердің психологиялық рөлі қандай?

- A) Пациенттің өз-өзіне сенімділігін жоғарылату
- B) Пациенттің күйзелісін басу
- C) Пациентке қолдау көрсету
- D) Барлық аталғандар

15. Тері аурулары кезінде антибиотиктерді қолданудың маңызы қандай?

- A) Аурудың қоздырғышын жою
- B) Қабынуды азайту
- C) Пациенттің жағдайын жақсарту
- D) Барлық аталғандар

Бақылау сұрақтары:

1. Тері ауруларын диагностикалауда мейіргер қандай маңызды қадамдарды орындауы керек?
2. Венерологиялық аурулардың ең жиі таралатын түрлері қандай және олардың алдын алу шаралары қандай?
3. Тері аурулары кезінде мейіргердің пациентке көрсететін күтімін сипаттаңыз.
4. Жыныстық жолмен таралатын инфекцияларды диагностикалаудың негізгі әдістері қандай?
5. Мейіргердің пациенттің психологиялық жағдайына әсері мен оны басқарудың маңызы туралы түсінік беріңіз.

Жағдайлық тапсырма:

Тапсырма: 24 жасар әйел пациент теріде қызару мен қабыршақтану байқалып, жыныс мүшесінде ауырсыну сезімін және күдікпен жыныстық жолмен таралатын инфекция белгілерін көруде. Пациентте соңғы уақытта жаңа жыныстық қатынас болған.

Сұрақтар:

1. Мейіргердің бірінші әрекеті қандай болуы керек?
2. Пациентке қандай қосымша тексерулер жүргізу ұсынылады?
3. Мейіргер қандай профилактикалық кеңестер береді?
4. Бұл жағдайда мейіргердің психологиялық қолдауының маңызы неде?

9 – сабақ

- 1. Тақырып:** Психикалық ауытқулары және мінез-құлық ауытқулары бар науқастарға мейіргерлік күтім көрсету
- 2. Мақсаты:** Психикалық және мінез-құлық ауытқулары бар науқастарға мейіргерлік күтімді ұйымдастырудың ерекшеліктерін түсіну. Психикалық ауытқулардың түрлері мен олардың емдеу әдістерін меңгеру. Мінез-құлық ауытқуларын анықтау, олармен жұмыс істейтін мейіргерлік тәсілдерді қолдану дағдыларын дамыту. Науқастардың қауіпсіздігін және жайлылығын қамтамасыз ету үшін кәсіби көзқарас пен мінез-құлық дағдыларын меңгеру.
- 3. Тапсырмалар:** Презентация реферат дайындау және оны қорғау
- 4. Орындау/бағалау түрі:** Презентация
- 5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 23 беті

6. Тапсыру мерзімі: 9 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Психикалық ауытқулардың қандай түрлерін білу керек?

- a) Депрессия, мазасыздық, шизофрения
- b) Эмоциялық дағдарыс, күйзеліс, жарақат
- c) Биполярлық бұзылыс, деменция, алкоголизм
- d) Барлығы дұрыс

2. Психикалық ауытқулары бар науқастарға мейіргерлік күтімді ұйымдастыру кезінде ең маңызды нәрсе не болуы керек?

- a) Науқастың физикалық жағдайы
- b) Науқастың психологиялық және әлеуметтік қолдау көрсету
- c) Мейіргердің кәсіби біліктілігі
- d) Медикаментозды емдеу

3. Шизофрениясы бар науқаспен жұмыс істегенде мейіргер қандай амалдарды қолдану керек?

- a) Қатаң бақылау және шектеулер қою
- b) Ашық қарым-қатынас және қолдау көрсету
- c) Науқастың эмоцияларын мүлде елемей
- d) Тек дәрі-дәрмектерді қолдану

4. Деменциясы бар науқастарға күтім жасаудың басты міндеті не?

- a) Олардың дәрі-дәрмектерін уақытында беру
- b) Науқастың мінез-құлқындағы өзгерістерді бақылау
- c) Науқасты қатал бақылауда ұстау
- d) Науқастың іс-әрекеттерін үнемі бақылап отыру

5. Мұндай мінез-құлық ауытқулары бар науқас үшін мейіргердің ең басты мақсаты қандай?

- a) Науқасты өзінен бас тартуға мәжбүр ету
- b) Қауіпсіз және қолайлы орта жасау
- c) Науқасқа үнемі дәрі беру
- d) Науқастың барлық мәселелерін шешу

6. Психикалық ауытқулары бар науқастардың күтуінде қолданылатын ең маңызды тәсіл қандай?

- a) Қатаң тәртіп орнату
- b) Эмоциялық қолдау көрсету және тыңдау
- c) Науқасқа тек медициналық ем қолдану
- d) Шектеулер мен ережелерді жиі өзгерту

7. Психикалық ауытқуларды емдеуде мейіргердің рөлі қандай?

- a) Науқасқа дәрі-дәрмектерді тағайындау
- b) Науқасқа психологиялық қолдау көрсету және дәрігермен тығыз байланыста болу
- c) Науқасты тек физикалық тұрғыдан бақылау
- d) Мейіргердің рөлі тек аурудың алдын алу

8. Мінез-құлық ауытқулары бар науқастармен жұмыс істегенде мейіргер қандай дағдыларды қолдануы керек?

- a) Эмпатия және түсіністік көрсету
- b) Жұмыс барысындағы қаталдық
- c) Өзін-өзі қорғау және қашықтық сақтау

d) Науқастың үнемі көңілін түсіру

9. Психикалық ауытқулары бар науқастарға мейіргерлік күтім кезінде қандай қауіпсіздік шараларын сақтау қажет?

- a) Науқасты әрдайым дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету
- b) Науқастың физикалық және психологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету
- c) Науқастың барлығын тыңдауды тоқтату
- d) Науқаспен тек кәсіби дәрігерлер жұмыс істейді

10. Депрессиясы бар науқастың мейіргерлік күтімінде ең маңызды нәрсе не?

- a) Науқастың жағдайын байыппен қабылдау және қолдау көрсету
- b) Науқасқа үнемі қатаң шаралар қолдану
- c) Науқасты өздігінен шешім қабылдауға мәжбүр ету
- d) Тек медикаментозды ем қолдану

11. Психикалық ауытқуларды және мінез-құлық ауытқуларын анықтауда мейіргердің рөлі қандай?

- a) Диагноз қою
- b) Бастапқы медициналық тексерулер жүргізу
- c) Симптомдарды бақылау және хабарлау
- d) Науқасты бірден емдеуге бастау

12. Мейіргер психикалық ауытқулары бар науқасқа күтім көрсеткенде қандай қателіктерден аулақ болу керек?

- a) Науқасты түсінбеу және оның сезімдерін елемей
- b) Оған тек дәрі-дәрмек беру
- c) Науқасқа қатал болу
- d) Науқастың пікіріне құлақ аспау

13. Мейіргер психикалық ауытқулары бар науқастармен қарым-қатынаста қандай дағдыларды қолдану керек?

- a) Қатаң бақылау және заңдылыққа сүйену
- b) Ашық тыңдау және түсіністікпен қарау
- c) Науқасқа біржақты түсіндіру
- d) Олардың сезімдеріне мән бермеу

14. Психикалық ауытқулары бар науқастарды күту кезінде мейіргердің ең маңызды міндеті не?

- a) Олардың барлық денсаулық мәселелерін шешу
- b) Оларға эмоционалды және физикалық қолдау көрсету
- c) Оларды үйге жіберу
- d) Олардың мінез-құлқына қатал бақылау орнату

15. Психикалық ауытқулары бар науқасқа медициналық көмек көрсету кезінде мейіргердің бірінші қадамы қандай болуы керек?

- a) Науқасты дәрігерге жіберу
- b) Науқастың жағдайын бағалау және психологпен кеңесу
- c) Дәрі-дәрмектерді тағайындау
- d) Науқасты емдеуге дайын болу

Бақылау сұрақтары:

1. Психикалық ауытқулары бар науқастарға мейіргерлік күтім көрсетудегі ең маңызды аспектілерді атаңыз.

OÑTÛSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 25 беті

2. Шизофрения және депрессия ауруларының айырмашылықтарын сипаттаңыз.
3. Мейіргердің психикалық ауытқулары бар науқастармен жұмыс істегенде қандай дағдыларды қолдануы керек?
4. Деменциясы бар науқасты күту кезінде қандай қауіпсіздік шараларын қолдану керек?
5. Мейіргердің психикалық ауытқуларды және мінез-құлық ауытқуларын анықтау рөлі қандай?

Жағдайлық тапсырма:

Мінез-құлық ауытқулары бар науқас

Науқас психикалық ауытқулардың белгілерімен ауруханаға жатқызылды. Ол жиі агрессия танытып, басқа науқастарға дау-дамай шығарады. Мейіргердің міндеті - науқастың психологиялық жағдайын бағалап, оған дұрыс күтім көрсету.

Тапсырма:

Науқастың мінез-құлқына қалай әсер ету керектігін, оның қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін қандай шараларды қолдану қажет екенін жазыңыз.

10 – сабақ

- 1. Тақырып:** Паркинсон ауруы, Деменция, Альцгеймер ауруы, БЦП аурулары кезіндегі мейіргерлік күтім
- 2. Мақсаты:** Паркинсон ауруы, деменция, Альцгеймер ауруы, және БЦП (балалар церебралды параличі) аурулары бар науқастарға мейіргерлік күтімді ұйымдастыру мен көрсету дағдыларын меңгеру. Дәрістің мақсаты — осы аурулармен ауыратын науқастардың медициналық күтімін қамтамасыз ету кезінде мейіргерлік тәсілдер мен қажетті шараларды түсіндіру, науқастардың жағдайына сәйкес мейіргерлік көмекті дұрыс ұйымдастыру
- 3. Тапсырмалар:** Презентация реферат дайындау және оны қорғау
- 4. Орындау/бағалау түрі:** Презентация
- 5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
- 6. Тапсыру мерзімі:** 10 апта
- 7. Әдебиет:**

Электрондық ресурстар, оның ішінде, бірақ олармен шектелмей: дерекқорлар, анимациялар, симуляторлар, кәсіби блогтар, веб-сайттар, басқа да электрондық анықтамалық материалдар (мысалы, бейне, аудио, дайджестер)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Электронная библиотека ЮКМА - https://e-lib.skma.edu.kz/genres 2. Республиканская межвузовская электронная библиотека (РМЭБ) – http://rmebrk.kz/ 3. Цифровая библиотека «Акнурпресс» - https://www.aknurpress.kz/ 4. Электронная библиотека «Эпиграф» - http://www.elib.kz/ 5. Эпиграф - портал мультимедийных учебников https://mbook.kz/ru/index/ 6. ЭБС IPR SMART https://www.iprbookshop.ru/auth 7. информационно-правовая система «Заң» - https://zan.kz/ru 8. Cochrane Library - https://www.cochranelibrary.com/
---	---

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ ( ) 32 беттің 26 беті

Электрондық басылымдар

1. Мейіргердің манипуляциялық әрекетінің алгоритмдері [Электронный ресурс] : оқу құралы = Алгоритмы сестринских манипуляций : веб. пособие / Л. М. Адилова. - Электрон. текстовые дан. (). - М. : "Литтерра", 2016. - 248б. с
2. Үйде күтім жасау. Үмбетжанова А.Т., Дербісалина Г.Ә., Бекбергенова Ж.Б., Жүнісова Д.Қ. Оқу құралы. 2020/ <https://www.aknurpress.kz/reader/web/2328>
3. Сестринский уход на дому. Умбетжанова А.Т., Дербисалина Г.А., Бекбергенова Ж.Б., Жунусова Д.К. Учебное пособие. 2020/<https://aknurpress.kz/login>
4. Нурманова, М.Ш. т.б. Мейірбике ісі негіздері: Оқу құралы. / М.Ш. Нурманова, Ж.Т. Матакова, Э.Т. Бейскулова. - 2-ші басылым - Қарағанды: АҚНҰР, 2019. - 250б. <http://rmebrk.kz/>
5. Турганбаева, А.К. Мейіргер ісін басқаруының негіздері: Оқулық. - Астана: АҚНҰР, 2017. - 120б. <http://rmebrk.kz/>
6. Запруднов, А.М., Григорьев, К.И. Общий уход за детьми: руководство к практическим занятиям и сестринской практике : Учебное пособие. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 512 с. <http://rmebrk.kz/>
7. Пулькинова А.В., Имашева Б.С. Сестринский процесс. - Алматы, Каспийский университет, 2020. – 300 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/813/
8. Қаныбеков А. Мейірбикелік дағдылар / А. Қаныбеков – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. - 466 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/841/

Әдебиет:

Негізгі әдебиеттер:

1. Үйде күтім жасау : оқу құралы / А. Т. Үмбетжанова [т. б.]. - Қарағанды : АҚНҰР, 2020. - 80 б. С
2. Сестринский уход на дому : учебное пособие / А.Т. Умбетжанова [и др.]. - Караганда : АҚНҰР, 2020. - 78 с
3. Санов, С. Науқас адамдарды жалпы күту: оқу құралы /; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; Орта мед. және фармацевтік қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Респ. колледжі. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 232 бет.

Қосымша әдебиеттер:

1. Пулькинова, А. В. Сестринский процесс : учебное пособие / А. В. Пулькинова, Б. С. Имашева. - Алматы : Эверо, 2016. - 300 с
2. Қаныбеков, А. Медбикеге арналған нұсқаулар : оқулық . - Алматы : Эверо, 2014. - 428 бет.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Паркинсон ауруының негізгі белгілері қандай?
  - А) Қозғалыс қиындауы, қол-аяқтардағы бұлшықет қаттылығы, тремор
  - В) Деменция, есте сақтау қабілетінің төмендеуі
  - С) Ауырсыну, құсу, диарея

- D) Қан қысымының көтерілуі, жүрек ырғағының бұзылуы
2. Альцгеймер ауруы кезінде қандай негізгі симптом байқалады?
- A) Қысқа уақыттық жадының жоғалуы
B) Тремор, бұлшықет қаттылығы
C) Жүйке жүйесінің толық қалпына келуі
D) Қантамыр ауруларының өршуі
3. Паркинсон ауруы бар науқасқа мейіргерлік күтімде қандай ең маңызды нәрсені ескеру қажет?
- A) Қозғалысын жақсарту және қауіпсіздікті қамтамасыз ету
B) Тыныс алу жаттығуларын жасау
C) Ұйқыны қадағалау
D) Дұрыс тамақтануды ұйымдастыру
4. Альцгеймер ауруы бар науқастың мейіргерлік күтімінде ең бастысы не болуы керек?
- A) Жадыны сақтау және эмоционалды қолдау
B) Қозғалыс терапиясы
C) Мазасыздықты төмендету
D) Қан қысымын бақылау
5. Деменция бар науқастарға күтім жасауда мейіргердің негізгі міндеті не болуы керек?
- A) Психологиялық қолдау көрсету
B) Ауырсынуды жою
C) Тамақтануды тексеру
D) Қозғалысты бақылау
6. Паркинсон ауруы бар науқасқа мейіргер қалай көмектеседі?
- A) Дәрі-дәрмектерді уақытында беру және қозғалысын бақылау
B) Қатты дыбыстардан қорғану
C) Денені толық демалту
D) Тамақтану тәртібін өзгерту
7. БЦП (балалар церебралды параличі) диагнозы қойылған науқастарда қандай мейіргерлік шаралар ең тиімді болады?
- A) Моторика және жаттығулар
B) Эмоционалды қолдау көрсету
C) Оқуға арналған көмек
D) Тамақтануды бақылау
8. Паркинсон ауруы бар науқастарға арналған дәрілік терапияның басты мақсаты қандай?
- A) Қозғалыс бұзылыстарын жеңілдету
B) Қан қысымын төмендету
C) Жүрек аритмиясын емдеу
D) Асқазан-ішек ауруларын емдеу
9. Альцгеймер ауруы бар науқасқа қандай күтім қажет?
- A) Жадыны қалпына келтіру үшін үнемі жаттығулар жасау
B) Күн тәртібін сақтау, психологиялық қолдау көрсету
C) Қатты дыбыстарды болдырмау
D) Жиі физикалық жаттығулар жасау
10. БЦП диагнозы қойылған балаға қандай жаттығулар ұсынылады?
- A) Тыныс алу жаттығулары

- В) Бала денесін жиі тарту және созу
 С) Жеңіл жүрек жаттығулары
 D) Активті қозғалмайтын жаттығулар
11. Паркинсон ауруы бар науқасқа күтім көрсетуде не маңызды?
 А) Көп мөлшерде сұйықтық беру
 В) Көбірек қозғалту
 С) Қозғалыс кезіндегі қауіпсіздік шараларын сақтау
 D) Жаттығулар арқылы бұлшықет күшін арттыру
12. Деменциясы бар науқасқа көмек көрсету кезінде қандай шаралар қажет?
 А) Жағымсыз эмоциялардан қорғау
 В) Дәрі-дәрмектерді уақытында беру
 С) Қауіпсіз қоршаған орта жасау
 D) Есте сақтау қабілетін жақсарту
13. Альцгеймер ауруы кезінде мейіргерлік күтімдегі негізгі мақсат қандай?
 А) Науқастың рухани жағдайын жақсарту
 В) Ұмытшақтықты болдырмау
 С) Қозғалыс белсенділігін арттыру
 D) Денсаулықты сақтау және ағзаға қолдау көрсету
14. БЦП диагнозы бар балаларға арналған емдеу әдістері неге бағытталған?
 А) Моторика мен қозғалысты дамытуға
 В) Қан қысымын бақылауға
 С) Асқазан-ішек жүйесін күтуге
 D) Әлеуметтік жағдайын жақсартуға
15. Паркинсон ауруымен ауыратын науқас үшін мейіргерлік күтімнің негізгі қағидаты қандай?
 А) Науқастың дербестігін сақтау
 В) Күнделікті өмірде көмек көрсету
 С) Үнемі физикалық жүктеме жасау
 D) Қозғалыс белсенділігін шектеу

Бақылау Сұрақтары

1. Паркинсон ауруы бар науқасқа мейіргердің ұсынатын ең басты көмек түрі қандай?
2. Альцгеймер ауруы бар науқасқа күтім жасағанда қандай қиындықтар туындайды?
3. БЦП бар балаларда психологиялық қолдаудың маңызы қандай?
4. Деменциясы бар науқастарда қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолдары қандай?
5. Паркинсон ауруы бар науқастың күнделікті өмірінде қандай мейіргерлік көмек қажет?

Жағдайлық Тапсырма

50 жастағы ер адам Паркинсон ауруы диагнозымен ауруханаға түсті. Оның қолдары үнемі дірілдейді, қозғалуында қиындықтар бар және кейде сылап қалуы мүмкін. Сондай-ақ, соңғы уақытта оның есте сақтау қабілеті нашарлаған, күйзеліс пен мазасыздық байқалады. Оның отбасындағы адамдар қандай да бір көмек көрсетуге дайын емес.

Тапсырма:

Паркинсон ауруы бар науқасқа мейіргерлік күтім жоспарын құрыңыз. Бұл жоспарға физикалық көмек, психологиялық қолдау және отбасы мүшелеріне көмек көрсету стратегияларын енгізіңі